

# Dagmara Hawryło

---

## Rola przedszkola i rodziny w rozwijaniu zainteresowań czytelniczych dziecka

---

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 2,  
45-46

---

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach  
dozwolonego użytku.



Dagmara Hawryło  
Publiczna Szkoła Podstawowa w Biskupicach  
Oddział Przedszkolny w Dobiercicach

## **ROLA PRZEDSZKOLA I RODZINY W ROZWIJANIU ZAINTERESOWAŃ CZYTELNICZYCH DZIECKA**

**W**wychowaniu współczesnego człowieka ważne miejsce powinno zająć kształtowanie postawy czytelnika. Kontakt z książką i czasopiśmem stanowi nie tylko ważny składnik edukacji młodego pokolenia, ale przyczynia się także do przyspieszenia tego procesu, do jego intensyfikacji i indywidualizacji, zależnie od zainteresowań i możliwości poszczególnych jednostek<sup>1</sup>. Książka powinna kształtować wrażliwość estetyczną, budzić umiejętności odczuwania piękna, bezinteresownej radości, pobudzać sferę wyobraźni i emocji, rozwijać wyobraźnię, wewnętrzne przeżycia i wzbogacać krąg doświadczeń życiowych dziecka. Musi temu jednak towarzyszyć mądre współuczestnictwo dorosłych (rodziców, wychowawców, nauczycieli) „pokazujące, jak przy pomocy książki można zaspokajać swą ciekawość i własne życiowe zainteresowania, a także, jak książka budzić może zainteresowania nowe, przedstawiając dziedziny życia dotąd nieznanne”<sup>2</sup>.

Kontakt z książką nie jest tak naturalną potrzebą dziecka jak zabawa, czy różne formy aktywności. Rozbudzenie zainteresowania książką wymaga pewnych wzorów, których dostarczyć może przede wszystkim środowisko rodzinne i przedszkole. Rodzice mogą od najwcześniejszych lat, w sposób świadomy i systematyczny kształtować nawyki stałego obcowania z książką. Powinni bowiem pamiętać, że właśnie wiek przedszkolny jest dla osiągnięcia tego celu okresem bardzo ważnym. Budzenie motywacji czytelniczych, przygotowanie dziecka do tego, aby w przyszłości stało się czytelnikiem dojrzałym, zdolnym świadomie wybierać i oceniać książkę, rozwijać określone gusty i zainteresowania literackie, obcować z dziełem literackim w sposób samodzielny, refleksyjny i twórczy – to podstawowy cel różnorodnych zabiegów podejmowanych w domu rodzinnym i w przedszkolu.

W okresie przedszkolnym kształtują się nawyki dziecka, w tym również czytelnicze. Bardzo ważne jest czytanie głośne dziecku, popularyzowane m.in. przez akcję „Cała Polska czyta dzieciom”. Naczelnym celem tej społecznej kampanii głośnego czytania było uświadomienie znaczenia czytania oraz wyrobienie nawyku codziennego sięgania po książkę<sup>3</sup>. Do akcji powinni przyłączyć się zarówno rodzice, jak nauczyciele przedszkoli. Piękne i mądre hasło „Cała Polska czyta dzieciom” może i powinno stać się inicjatywą wspólnego czytania, które dzieci w swojej pamięci zachowują do końca życia, jako jeden, być może najmiłszy element rodzinnej egzystencji.

Wszyscy rodzice pragną, aby ich dzieci dobrze się rozwijały i dobrze sobie radziły w szkole i w życiu. Dziecko, któremu się regularnie czyta, czyli poświęca mu czas, będzie nie tylko mądrzejsze, ale poczuje się ważne, kompetentne i nabierze wiary w siebie. Czas

<sup>1</sup> J. Paclawski, M. Kątny, *Literatura dla dzieci i młodzieży*, Kielce 1996, s. 64.

<sup>2</sup> J. Papuzińska, *Czytanie domowe*, Warszawa 1975, s. 60.

<sup>3</sup> W. Grelowska, *Wyzwalanie inicjatyw twórczych poprzez akcję „Cała Polska czyta dzieciom”*, „Edukacja elementarna w teorii i praktyce” 2006, nr 1, s. 10.



spędzony z książką powinien kojarzyć się z radością, z fascynującą przygodą i z bliskością rodziców. Wspólnie spędzony czas i rozmowy, dla których książka może być punktem wyjścia, dają dziecku siłę, która pozwala uporać się z wieloma problemami. Młody czytelnik, dla którego czytanie staje się potrzebą i przyjemnością, ma szansę czerpać wzorce z właściwych źródeł, wejść w kontakt z głębszymi ideami i wielkimi ludźmi – autorami świetnych i mądrych książek. Dziecko, któremu się czyta, uczy się słuchać, rozwija się jego zdolność koncentracji, chęć poznania świata, zainteresowania. Czytanie to rozwój języka, a język jest podstawowym narzędziem myślenia.

Niezależnie od cech wychowania rodzinnego związanych z jego naturalnością, należy podkreślić wartość wiedzy pedagogicznej rodziców, która pomaga w tworzeniu prawidłowych sytuacji wychowawczych, dostarcza sugestii do rozwiązywania trudności i skomplikowanych problemów, utwierdza w przekonaniu, iż podjęli prawidłowe działania, zachęca do szukania nowych rozwiązań. „Rodzice (...) są rzeczywiście pierwszymi nauczycielami, czy chcą tego, czy nie i do tej funkcji trzeba ich przygotować”<sup>4</sup>, m.in. przez podejmowanie w przedszkolu wielu inicjatyw zachęcających do czytania.

Właściwie wykorzystana książka może wspomagać wychowawcze oddziaływanie rodziny, przedszkola, wpływać na umysłowy i emocjonalny rozwój dziecka, kształtować postawę społeczną i rozbudzać wrażliwość estetyczną. Książka dostarcza nowych wiadomości, umożliwia poznanie świata, gdyż pozwala na wędrówkę w czasie i przestrzeni, ukazując obrazy z dawnych lat i wizję przyszłości.

Potrzeba kontaktów z książką jest nawykiem kulturowym, który dorośli muszą obudzić u dziecka w procesie jego wychowania. Ze względu na fakt, że dom rodzinny nie zawsze jest w stanie sprostać właściwemu kształtowaniu upodobań literackich, zadanie rozbudzania zamiłowań czytelniczych dziecka spada często na nauczycielkę przedszkola<sup>5</sup>, która powinna podjąć przedsięwzięcia służące zainteresowaniu dzieci książką.

Dagmara Hawryło

#### Bibliografia:

- Badora S., Czeredrecka B., Marzec D., *Rodzina i formy jej wspomagania*, Kraków 2001.  
Baluch A., *Dziecko i świat przedstawiony*, Warszawa 1987.  
Białkowska A., *O czytelnicztwie najmłodszych*, „Wychowanie w Przedszkolu” 1994, nr 4.  
Frycie S., Ziółkowska-Solecka M., *Leksykon literatury dla dzieci i młodzieży*, Piotrków Trybunalski 1999.  
Grelowska W., *Wyzwalanie inicjatyw twórczych poprzez akcję „Cała Polska czyta dzieciom”*, „Edukacja elementarna w teorii i praktyce” 2006, nr 1.  
Paclawski J., Kątny M., *Literatura dla dzieci i młodzieży*, Kielce 1996.  
Papuzińska J., *Czytanie domowe*, Warszawa 1975.  
Papuzińska J., *Inicjacje literackie*, Warszawa 1981.  
Przeclawska A., *Literatura dla dzieci i młodzieży w procesie wychowania*, Warszawa 1978.  
Skoczylas-Krotla E., *Rola współczesnego nauczyciela w przygotowaniu dziecka w wieku przedszkolnym do roli przyszłego czytelnika* [w:] *Nauczyciel – Szkoła – Język – Kultura*, (red.) U. Ordon i S. Podobiński, Częstochowa 2000.  
Tylicka B., Leszczyński G., *Słownik literatury dziecięcej, młodzieżowej*, Wrocław 2002.  
Zalęska S. *O głośnym czytaniu przedszkolakom*, „Wychowanie w Przedszkolu” 2004, nr 2.

<sup>4</sup> S. Badora, B. Czeredrecka, D. Marzec, *Rodzina i formy jej wspomagania*, Kraków 2001, s. 39.

<sup>5</sup> E. Skoczylas-Krotla, *Rola współczesnego nauczyciela w przygotowaniu dziecka w wieku przedszkolnym do roli przyszłego czytelnika*, [w:] *Nauczyciel – Szkoła – Język – Kultura*, (red.) U. Ordon i S. Podobińskiego, Częstochowa 2000, s. 175.